

VY tříděno

s BClogia a.s.
software house

ČÍSLO

4 2023

Tenkrát ve Slavkově

VZPOMÍNKOVÉ AKCE

Pozvánka

BC Logia si Vás dovoluje pozvat na Vzpomínkové akce u příležitosti 218. výročí bitvy u Slavkova.

Bylo by pro nás ctí, pokud přijmete naše pozvání a společně s námi příjemně strávíte den, na této bezesporu zajímavé akci.

Ve Slavkově u Brna je připravený celodenní program s možností prohlídky Zámku Slavkov-Austerlitz. Je možné navštívit největší předvánoční jarmark na jižní Moravě. Den vyvrcholí večerní multimedialní bitvou v zámeckém parku.

Pro více informací pište na info@bclogia.cz

2.12.

Slavkov u Brna

Akce Acaballado / www.tenkratveslavkove.cz

Vážení čtenáři,

po prázdninovém oddechu mě těší, že Vás mohu opět přivítat v novém vydání našeho časopisu. Ceníme si, že skrze naše stránky můžeme sdílet aktuální novinky a podněty z ekologie, ale i z širších souvislostí života jako takového.

V dnešní informační záplavě si klademe za cíl nabídnout Vám kvalitní a inspirativní obsah. Naším posláním je být mostem do světa ekologie, zdravého života a tematik zasahujících do životního prostředí. Naše články mají za úkol nejen informovat, ale i podněcovat k zamyšlení, nabízet svěží pohledy a ukazovat krásu, která nás obklopuje.

Naše redakce je tvořena týmem vášnivých profesionálů – novinářů, dopisovatelů, fotografů a grafiků. Díky jejich schopnostem Vám předkládáme obsah, který pokrývá různá témata a pohledy.

Není pro nás jen posláním, ale i zodpovědností, držet Vás v obraze o dění v oblastech odpadů a ekologie, a to nejen přes aktuality, ale i hloubavé reportáže, rozhovory a analýzy. Toužíme po tom, aby náš časopis byl místem dialogu a diskuse, který Vám pomáhá rozšiřovat obzory a získávat nové poznatky.

Oceňujeme Vaši věrnost a důvěru. Vaše názory a připomínky nám pomáhají formovat časopis tak, aby co nejvíce vyhovoval Vaším očekáváním.

S upřímným poděkováním a s přáním příjemného čtení, Váš Ivan Vystrčil.

Využij i slupky, pomůžeš tak snížit množství odpadu!

Zdeňka Palkovičová

Zdeňka se věnuje tipům, které ocení každá domácnost a jsou dostupné....

Slupky z ovoce a zeleniny nemusí končit v kompostérech, v bioodpadu a už vůbec ne v popelnici, tedy v komunálním odpadu. Stačí jen poslechnout dobré rady babiček, snažit se v kuchyni využít opravdu vše a zbytečně neplýtvat! Je to šetrné nejen finančně, ale i k životnímu prostředí.

Pojďte se s námi podívat na to, jak tyto slupky využít.

Je to tak snadné.

V první řadě je nutné si říci, že slupky patří mezi nejčastější druh organického odpadu v domácnosti, i když paradoxně se právě v nich nachází povětšinou nejvíce důležitých živin. Jinými slovy spolu s nimi vyhazujeme to nejcennější, co nám čerstvá zelenina a ovoce dávají.

Tak například BRAMBORY. Oloupali jsme je, ke kompostu na zahradě je to daleko, koš na bioodpad zatím nemáme, no tak se ještě protentokrát slupky zabalí do novin a hodí do koše mezi běžný odpad. A co kdybychom si z nich udělali bramborové lupínky. Jak na to? Slupky důkladně umyjeme a následně namočíme ve směsi olivového oleje, soli a trochy citronové šťávy. Přidat lze i trochu koření; každý dodá dle své chuti. Pak už se jen slupky vytáhnou z marinády, rozprostrou na plech s pečícím papírem a pečou zhruba deset až dvacet minut při 200 stupních Celsia do doby, než budou mít zlatavou barvu a křupkavou konzistenci.

Slupky můžeme použít i pro své zkrášlení. Brambory totiž obsahují nejen vitamin C, ale také enzymy, které jsou skvělé pro zjemnění pokožky. Kupříkladu enzym zvaný katecholáza je známý zrovna tím, že zesvětluje tón pleti, což můžou dámy ocenit nejen při řešení tmavých opuchlých očních věček, ale také při pigmentových skvrnách. K takové ozdravné bramborové masce postačí umístit několik kousků bramborových slupek na pár minut do lednice. Poté si udělejte pohodlí, slupky přiložte na potřebná místa těla a nechejte je působit zhruba 15 minut.

A co slupky z MRKVE, PETRŽELE, CELERU a další zeleniny?

Chystali jste zeleninu pod maso, a právě tyto slupky vám zůstaly? V první řadě z nich můžete udělat zdravý vývar, anebo je nasušit na domácí vegetu. Základem je slupky řádně umýt a v případě vývaru je vyvařit ve vodě. Pro vegetu je stačí nasušit na sluníčku, v troubě, anebo v elektrické sušičce. Tyto slupky lze ale přidat například do rizota nebo do těstovinových salátů.

Slupky z OKURKŮ se také nevyhazují! Klidně mohou skončit v klasickém okurkovém salátu, jen je stačí důkladně omýt. Ženy je mohou použít i na pleťovou masku. Stačí je přiložit na pokožku po dobu dvaceti minut a pleť bude rázem o poznání hydratovanější. Slupky z okurek jsou také skvělou pomocí pro unavené oči. Jen si na chvíli lehněte, zavřete oči a na víčka položte okurkové slupky vychlazené z lednice a zmírníte nejen otoky kolem vašich očí.

To není vše, nač nám okurky poslouží. Pokud čelíte invazi mravenců, zpozorněte. Mravenci zkonzumují téměř všechno, ale právě okurky nemají ani trochu v lásce. Pokud víte, kudy tyto nezanívané hosté vstupují do vaší domácnosti, naskládejte jim tam okurkové slupky. Tak moc nemají okurky rádi, že si to rozmyslí a zůstanou si pěkně venku.

CITRON dokáže doslova divy. Víte, že citronová kůra vám dokonale vyčistí varnou konvici? Stačí konvici naplnit vodou, přidat citronové slupky a přivést vodu k varu. Následně nechejte převařenou vodu v konvici zhruba hodinu odstát, a teprve poté obsah konvice vylijte a důkladně ji vypláchněte. Uvidíte ten zázrak. Vaše konvice bude doslova jako nová! Citronová kůra je všeobecně skvělá k čištění nerezové oceli, chromu, ale také mědi. Stačí potřít citronovou kůrou znečištěné kovové povrchy a bude jim navrácen zašlý lesk.

CITRON, LIMETKA a POMERANČ, tedy slupky z nich, je možné využít k výrobě citrusového cukru. Slupky nechejte zhruba tři dny ležet, aby řádně vyschly. Poté je rozmixujte na prášek, který promíchejte s krystalovým cukrem. Poměr záleží už na Vás. Kdykoliv s takovým cukrem cokoliv osladíte, získáte příjemnou citrusovou chuť a také vůni.

Z citrusů můžeme vyrobit také citrusový olivový olej. Bude ještě víc osvěžující než běžný olejový olej a k jeho výrobě postačí opět pouze a jen slupky z libovolných citrusů. Tyto rozdrtíte v hmoždíři s trochou oleje a následně tento obsah přisypete do sklenice k dalšímu oleji. Slupky takto necháte přes noc louhovat a ráno olej scedíte do čisté nádoby.

Tím jsme rozhodně neskončili. Z citronů si také můžete nasušit domácí citronovou kůru, kterou následně použijete při pečení. Pokud je kuchyně váš druhý domov a rádi překvapíte hosty čímkoliv nápaditým, použijte usušené citrusové slupky jako ozdobu Vašich vynikajících dezertů nebo nápojů. Postačí udělat z citrusové slupky udělat menší spirálku a nápaditá ozdoba je na světě. A ve spojitosti s nápoji máme

ještě jeden tip: rádi sladíte hnědým třtinovým cukrem? Pak jistě víte, že hnědý cukr velmi snadno a rychle ztvdne a tvoří hrudky. Tomu můžete zamezit tím, že k němu přidáte trochu citronové kůry.

Ani slupky z **POMERANČŮ, MANDARINEK nebo GRAPEFRUITŮ** nevyhazujte. Překrásně provoní každý domov, ale také je můžeme použít pro bělení zubů nebo jako pleťové tonikum. Pomerančovou nebo grapefruitovou kůru jen přiložíme na obličej. Je třeba se vyhnout očím a jejich okolí. Po krátkém působení opláchněte pleť teplou vodou.

Slupky od BANÁNU sice vypadají nevábne, ale ani ty nepatří do odpadu nebo kompostu. Není nic lepšího na čištění pokojových rostlin jak právě banánová slupka. Pokud ztratily listy vašich pokojových rostlin svůj lesk, očistěte je za pomoci vnitřní mazlavé strany banánové slupky. Rostlinky tak získají nejen krásný lesk, ale také velmi příjemnou vůni. **POZOR! Stejný efekt bude mít banánová slupka také při čištění obuvi.**

A co slupky z JABLEK a HRUŠEK? Z těch lze zase vyrobit skvělý pečený čaj, anebo si svůj bylinkový čaj ovocnými slupkami pouze dochutit. Postačí je přidat do uvařeného čaje, zakrýt ho a louhovat asi půl hodiny.

Pokud jste milovníky smoothie, není nic lepšího než do svého doma připravovaného smoothie přidat jablečné slupky. Zajistíte si tím extra příjem vlákniny.

Všechny potřebné informace již máte a nyní stačí jen pustit se do toho...

Přejeme mnoho zdaru!

Mikrobioložka zaujala svým výzkumem NATO

Vladimír Klepáč

Barbora Hrnčířová,
Masarykova univerzita Brno

Výzkum rozkladu odpadní rostlinné biomasy a jejího potenciálu, jemuž se věnuje Barbora Hrnčířová z brněnské Masarykovy univerzity, zaujal odborníky ze Severoatlantické aliance, tedy konkrétně z Organizace pro vědu a technologie (NATO STO), která je její součástí. Vědkyně reprezentovala Českou republiku na akci Early Career Scientist Event (ECSE), kterou uspořádala NATO STO koncem září ve finském Espoo jako součást podzimního zasedání Výboru NATO pro vědu a technologie. Oceněna byla za nejlepší prezentaci.

V ní ukázala, jak lze pomocí genového inženýrství a syntetické biologie upravovat vybrané přírodní bakterie tak, aby dokázaly štěpit – tedy rozložit i velmi odolné materiály.

Výzkum Barbory Hrnčířové se zabývá využitím hojně se vyskytující obnovitelné lignocelulózy (nestavitelné složky rostlinné biomasy), jakožto zdroje uhlíku pro bioprodukcii chemických látek, které mají potenciál snižovat závislost lidstva na fosilních palivech.

„Z ocenění za nejlepší prezentaci jsem nadšená. Dokazuje to, že mikrobiální bioinženýrství je obor s obrovským potenciálem, o který mají zájem velmi významné organizace,“ popsala možné přínosy svého výzkumu Hrnčířová, která působí na Oddělení mikrobiologie Ústavu experimentální biologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.

To, že se dostala na jednání Organizace pro vědu a technologie aliance pokládá za jasný příklad toho, že si vedení NATO uvědomuje, že udržitelnost a snaha o zkvalitňování životního prostředí souvisí s celkovou bezpečností v zemích sdružených v tomto vojenském uskupení a s jejich stabilitou.

„To, že se prosadilo na jednání biotechnologické téma poukazuje na fakt, že mikrobiální biotechnologie a syntetická biologie jsou na vzestupu a v nejvyspělejších zemích již přispívají ke zlepšování kvality života lidí i životního prostředí,“ uvedl mikrobiolog Pavel Dvořák z Masarykovy univerzity.

Barbora Hrnčířová letos získala stipendium Ph.D. talent, které mladým vědcům na tři roky uděluje město Brno.

NATO STO je fórem pro členské a partnerské země s cílem realizovat společně mezinárodní aplikovaný výzkum ve prospěch členských zemí. Zajišťuje, aby si aliance udržela svůj technologický náskok a mohla tak čelit současným i budoucím bezpečnostním výzvám.

Radnice již s čipováním nemohou otálet, je nutné snižovat množství odpadu

Radek Kapoun

Radek Kapoun
ředitel BC LOGIA systems, s. r. o.

Hlavním tématem dnešních dní je na mnoha radnicích povinné snižování množství skládkovatelého odpadu. V tomto roce totiž přišlo na mnoho z nich první rozčarování. Za nedodržení zákonem stanovených limitů, a to co do množství vyprodukovaného odpadu, se některé obce dočkaly zvýšeného poplatku. V roce 2022 to byl limit 190 kilogramů odpadu na občana. Letos je to již jen 180 kilogramů. V dalších letech bude snižování limitu pokračovat.

Starostové obcí a odbory životního prostředí měst nyní horečně hledají způsoby, jak snížit produkci směsného komunálního odpadu a tím samozřejmě ušetřit. Zároveň s tvrdší legislativou mají radnice možnost změnit si obecní vyhlášku o poplatku za obecní systém odpadového hospodářství na vyhlášku o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. A právě tady mají starostové volnou ruku, protože si mohou zvolit to, jak bude u nich vypočítáván poplatek za odpad; podle hmotnosti, objemu či kapacity?

Zvláště první jmenovaný výpočet je zajímavý z pohledu dnes vyladěné technologie automatického vážení odpadu na nádobu. Nebo lze zvolit méně přesnou metodiku s výpočtem na litry.

Ať už vedení radnic zvolí jakoukoli cestu, je potřeba si dobře rozmyslet, jak se vše bude realizovat a jaké jsou technické možnosti svozové firmy. Celkově je třeba vzít v potaz veškeré specifické podmínky ve vybrané obci či městě. V první řadě

je bezpodmínečně nutné nádoby pro odpad správně označit a při svozu odpadu pak díky tomu správně načítat data o množství odváženého odpadu. Lze to čárovým kódem, QR kódem nebo sofistikovaným RFID čipem.

Využití moderních technologií se rozhodně vyplatí. Právě díky nim je pak možné stanovit nejlepší strategii pro celý projekt. Při jejím vytváření se mimo jiné řeší, zda se budou vyvážet jen ty nádoby, které budou řádně označeny a které tedy odpovídají trvale přihlášeným občanům, anebo všechny nádoby a majitel nemovitosti si zaplatí to, co vyprodukuje. Zde také narážíme na právní výklady a možnosti obecních vyhlášek.

Při tvorbě koncepce je nejlepší konzultovat další postup s odborníky a čerpat i ze zkušeností v rámci ostatních obcí a měst.

Rozhodně už nelze nic odkládat. Je potřeba myslet i na rok 2025, kdy nastoupí třídicí limity vytříděných složek, tedy další zpřísnění pro nakládání s odpady.

Nastává čas chytrých skleníků, umožní sklízet vlastní rajčata o Vánocích

Vladimír Klepáč

Lze sklízet vlastní rajčata nebo saláty i o Vánocích? Zdá se to jako sen, ale cesta k tomu není až tak složitá. Technicky je totiž možné přeměnit běžný skleník na chytrý. Řídící jednotka v něm pak vytvoří pro rostlinky takové podmínky, aby se cítily jako v bavlnce. Když je jim fajn, tak prý tančí. Postará se o to nový systém Sensorie, který vytvořil informatik David Bažout z Vysokého učení technického v Brně.

SYSTÉM V ČESKU NYNÍ VYUŽÍVÁ STO ZAHRÁDKÁŘŮ.

Vývojáři byl velkou inspirací jeho tatínek. Jako kluk mu pomáhal s vylepšováním rodinného skleníku smontovaného ze starých oken. Je neuvěřitelné, kam až jej toto kutilství dovedlo. „Umíme běžný skleník naplnit senzory a nejrůznějšími vychytávkami tak, že bez problémů zvládne provoz od března do Silvestra. Systém se postará o dostatečnou vlhkost i závlahu, teplo i větrání. Kamerou může majitel z dovolené na druhém konci světa, co právě dělají jeho kedlubny. Pokud se rostlinkám daří, tak tančí,“ řekl s úsměvem Bažout. Předpokládá, že chytré skleníky budou brzy tak běžné, jako třeba domácí solární elektrárny.

K úpravě lze použít jakýkoli skleník, který se prodává například hobby marketech. Jeho vybavení řídicí jednotkou a senzory přijde na asi 40000 korun. Návratnost této investice je dva až tři roky. Samozřejmě lze skleník přeměnit i tak, aby měl celoroční provoz, ale to už je nutné ve středních a vyšších polohách zateplit okna polykarbonátovými deskami. K závlaze je možné využívat dešťovku, voda se uvnitř rozprašuje, a skleník může jet i na solární energii.

*Stačí přidat do skleníku řídicí jednotku, kameru, senzory a další vychtávky a lze z něj sklízet rajčata a saláty i o Vánocích.
Foto: archiv Sensorie.*

„Chytrý skleník je životní změna. Lidem ani tak moc nejde o to, kolik díky němu ušetří, spíše řeší to, že mají skutečně zdravé potraviny. Skleník s vychtávkami je pro ně v chladném období zelenou oázou klidu. To je asi největší motivace, proč si ho pořizují,“ uvedl Bažout.

Systém se nastavuje přes internet. Nastavení je naprosto individuální. Každý uživatel má do něj přístup odkudkoli přes webové rozhraní. Neschází aplikace v mobilu. Největší vychtávkou je kamera. Lze s ní sledovat dění ve skleníku. Navíc systém s její pomocí vytváří časosběrné video.

„Když se pak pustí zrychleně, je vidět, jak spokojené rostlinky tančí, tedy velmi, velmi pomalu pohybují listy. Nespokojené jsou takové strnulé,“ doplnil vývojář.

Za něj je neoptimálnější provoz od března do Vánoc. Řídící jednotka připraví skleník na předjarní výsadbu, nezapomene na kvalitní zálivku a v době, kdy venku na záhonech řadí plísň, dohlídí na bezpečnost zelených obyvatel skleníku. Úroda se sklízí opakovaně. Díky postupnému ochlazování na podzim v něm saláty mohou počkat na sklizeň až do prosince.

Zdravá domácí zelenina pro každého člena rodiny.
I pro sousedy.

Radana Dungelová,
„Chci, abychom byli zahradou,
která vzdělává vlastním příkladem“.

Ředitelka ZOO Dungelová: „Nejlepší odpad je žádný odpad“

Vladimír Klepáč

Od loňského září vede brněnskou zoo, kterou navštíví ročně přes 300 000 turistů, Radana Dungelová, která v zahradě před tím léta pracovala jako vedoucí oddělení mezinárodní spolupráce. Na starosti má nejen rozsáhlý areál na Mniší hoře, ale i jeho zvířecí obyvatelé.

Jde o 2200 zvířat. Jde o zástupce 400 živočišných druhů. Dungelová se netají tím, že chce, aby zahrada více spolupracovala s ochranářskými organizacemi. Není typem manažerky-úřednice. Ráda cestuje a fotí divoká zvířata, a to přímo v jejich přirozeném prostředí, nejčastěji v jihoamerické džungli. Jejím manželem je malíř zvířat Jan Dungel, s nímž několikrát putovala do nejpustějších míst Amazonie. S ředitelkou zoo jsme si povídali nejen o zahradě, přírodě, odpadech a dokonce i využívání exkrementů šelem...

Zoo letos slaví 70. narozeniny. Na co se ještě mohou její příznivci do konce letošního roku těšit a jaká překvapení pro ně připravujete?

Narozeniny si připomínáme po celý rok a věřím, že jsme s nimi do veřejného prostoru už nahlédli s claimem: Díky nám víte o přírodě víc! Nabízíme průběžně seriál křížovek se zoo tematikou, vydáváme speciální edici ekologických suvenýrů. Zanedlouho půjde do prodeje kniha o historii Zoo Brno, která není strohým výčtem událostí, ale je doplněna poutavými příběhy a fotkami. Také chystáme oblíbené akce, jako je Halloween v Zoo Brno, rozsvícení vánočního stromu nebo Štědrorodopolední komentovaná krmení. I tam si výročí připomeneme.

Z příjemných překvapení jsou to hlavně rekonstrukce expozic korsaků a manulů. Korsaci už jsou v novém, manuly to zanedlouho čeká. Tyto krásné šelmy si nový domov už dlouho zasloužily, také nám na ně přispěla celá řada „adoptivních rodičů“. Napláňovat novou expozici pro zvířata zoologické zahrady je ale záležitost na roky. Potřebujeme vytvořit takové prostředí, které nabízí zvířatům možnost rozvinout celou škálu jejich přirozeného chování a podporuje jejich přirozené instinkty. Naším cílem není mít v zoologických zahradách domestikovaná zvířata. I u zvířat v lidské péči musíme zachovat jejich divokou podstatu.

Vybudovat takovou expozici a zároveň při tom myslet na bezpečnost zvířat, ale i návštěvníků a chovatelů, je velice náročné. Samozřejmě i finančně. Nezáleží to pouze na tom, jak si vše naplánujeme, ale také na tom, jaké finance se nám na to podaří získat. Tu zásadní podporu potřebujeme od našeho zřizovatele (město Brno), ale s mnoha věcmi nám můžou pomoci další partneři, a právě vztahy s nimi bych chtěla mnohem více rozvíjet.

Jak jste spokojena s návštěvností?

Návštěvnost je letos nižší než v předchozím roce, což pozorujeme už od jara. Velký vliv na to má počasí, kdy jsme po dlouhé době zažili opravdové jaro se vším, co k němu patří. V létě se na návštěvnosti podepsaly vysoké teploty a výkyvy počasí. Ostatně podobné to bylo i v jiných částech Česka. Na začátku září jsme slavili 70 let od založení zoo Zahradní slavností, kde nám vše naštěstí vyšlo, včetně počasí, a podle zpětné vazby od návštěvníků víme, že si celou akci užili. A pevně doufám, že to tak bude i na dalších událostech v průběhu roku. Máme dluh v tom, kolik lidí chodí do zoo v zimě. Dva menší pavilony nejsou natolik atraktivní, aby k nám při chladném počasí zamířilo více zájemců. Věřím, že se to do budoucna podaří změnit.

www.zoobrna.cz

Každý vidí v zoo oázu zeleně, ale úklid musí být po tak velkém počtu návštěvníků řehole... Třídíte? Jak často vyvážíte odpad? Jaké jsou zkušenosti s turisty a odpady?

Odpady třídíme. Po areálu máme popelnice na komunální odpad, plast, papír, sklo, železo a bioodpad. Komunální odpad nám vyváží SAKO Brno. Jsou tři frekvence vyvážení podle sezóny. V sezóně je to 2x týdně, mimo sezónu 1x za 14 dnů. Tříděné odpady odvážíme sami, bioodpad kompostujeme. Většina návštěvníků se snaží odpad třdit, za což jim moc děkujeme.

Správa zoo to musí být, pardon, o neustálém vyvážení hnoje... Kam s ním?

Vlastně poměrně jednoduše. Hnoje, včetně podestýlek, od nás odebírají zemědělci.

A teď zase vážně... jistě znáte přírodu celého světa. Jaké vysvědčení byste lidstvu vystavila za péči o ni. Zmiňte projekty, jimiž Zoo Brno pomáhá...

Ráda. Z těch tuzemských se brněnská zoo podílí na záchraném projektu na sysly obecné, kdy v zázemí chováme zvířata, která v sezóně vypouštíme do volné přírody. Vždy tam, kde je potřeba posílit místní populaci těchto hlodavců. Máme také záchraný program pro sýčka a asi nejúspěšnější český program je ten, který se týká záchranu dudka chocholatého. Mimochodem, ten sami vedeme a řídíme a budeme se snažit ho i v dalších letech rozvíjet a rozšiřovat. Mezi zahraničními projekty se dlouhodobě věnujeme programu na záchranu jeřábů mandžuských a daurských. Máme také dlouhodobý program na záchranu mořských želv v Indonésii.

Říká se, že máš-li doma kunu, zajdi do zoo a získej tam od chovatelů exkrement od šelmy, nejlépe od medvěda nebo vlka. Takovýto výkal na půdě prý kunu bezpečně zažene. Funguje to?

Někdy se nám zájemci o exkrementy ozvou, musíme je však ze zoohygienických důvodů odmítat. Dříve se to zkoušelo a výsledky byly podle různých lidí různé. Někdy to prý fungovalo, jindy vůbec, nejčastější odpověď ale byla, že to pomohlo jen na chvíli, a že se jedná o dočasné řešení. Nikdy jsem to ale osobně nezkoušela, takže ověřeného nic nemám.

Dříve byl zaměřený na pomoc handicapovaným a poraněným želv, letos jsme se zaměřili na monitorování jejich pohybu. Podařilo se nám získat GPS vysílačky a ve spolupráci s libereckou zoologickou zahradou jsme je umístili na čtyři želvy, které monitorujeme.

Otázka na konec: má smysl snaha o třídění? Dokážeme coby lidé přijmout, že cesta třídění a vytváření o nejmenšího množství odpadu je jediná možná?

Smysl rozhodně má. Ale jak už naznačují i vaše otázky, odpověď je velmi jednoduchá. Nejlepší odpad je žádný odpad.

Komunální odpad lze využít pro stavbu nového bydlení

Vladimír Klepáč

Čas, kdy se hromadily odpadky z domácností na skládkách nebo ve spalovnách pomalu končí. Lze totiž hospodařit tak, že se využije komunální odpad doslova do posledního snítka, a dokonce si z něj lze postavit dům! Nikdo přitom ani nepozná, že všude kolem má odpadky.

Unikátní postup vznikl v Brně. Své síly v tomto projektu spojili odborníci ze Stavební fakulty Vysokého učení technického (VUT) a výzkumníci ze soukromého sektoru. Komunální odpad se nejprve vytřídí, zbytek se rozemele a slisuje na speciální desky. Najdou využití nejen ve stavebnictví, ale také v nábytkářství. Z odpadu lze vyrobit tři druhy speciálních desek.

Vývoj trval tři roky a zahrnoval nejen vytvoření postupu na zpracování odpadu, ale také vytvoření speciální linky. V ní je podrcen, nasušen, případně doplněn o další důležité příměsi a následně za tepla poměrně náročným postupem slisován na plotny podobné dřevotřískce.

Desky z lisovaného komunálního odpadu vypadají jako netradiční dřevotřískové plotny.

Zdeněk Suchomel ukazuje za tým vývojářů materiál vytvořený z odpadu. Foto: archiv Sensorie.

„Desky jsme schopni vyrábět v provedení standard, dále aby byly odolné proti vodě nebo měly zvýšenou odolnost proti ohni. Systém je vytvořený tak, že si zákazník řekne, jaký odpad chce zpracovat a jaký materiál, tedy do jakého prostředí, potřebuje,“ řekl Zdeněk Suchomel z brněnské společnosti Smart technik.

Ta si k vývoji nové technologie přizvala nejen specialisty ze stavební fakulty brněnské techniky, ale také z firmy Redrock Construction.

Nyní se využívají linky na zpracování například tetrapackových obalů, v nichž se většinou prodává mléko. Nově vytvořený systém by mohl vést k tomu, že odpad zamíří rovnou k výrobě desek. Nejenže nevznikne žádný odpad, ale navíc se budou šetřit i stále vzácnější přírodní zdroje. Technologie je certifikovaná, ale potrvá, než si najde cestu k zákazníkům.

Před lisováním je z odpadu pouhá dř, v níž jsou především zbytky plastů, tkanin a buničiny. Výsledné plotny či desky jsou natolik kvalitní, že je lze potáhnout laminem, z něhož se vyrábí většina nábytku.

„Tento materiál má potenciál pro široké využití ve stavebnictví. Výhodou je relativní nenáročnost zavedení takové technologie, ale i možnost přizpůsobit každou linku konkrétní skladbě odpadu,“ uvedl děkan stavební fakulty profesor Rostislav Drochytka.

Vývoj lisovací linky byl poměrně náročný. Pro spojení jednotlivých částek odpadu je totiž nutné dosáhnout naprosto specifických podmínek. Aby to celé tvořilo jeden celek a mělo požadované vlastnosti, například voděodolnost, je nutné pro danou dř vytvořit speciální přídatnou směs. Ty obsahují mnoho dalších druhotných surovin jako odpadní sklo, cemento-vápenné zbytky, nebo skelná vlákna.

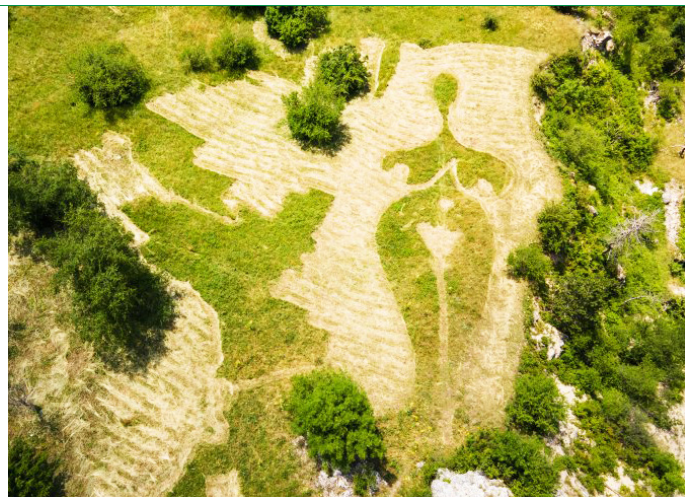
Linka je schopna zpracovat denně až 18 tun odpadu.

Podrobnosti o speciální lince jsou na www.lisatech.cz

Pálava má opět svoji „Venuši“. Je to obr z trávy.

Foto - CHKO Pálava

Na Pálavu se vrátila legendární Věstonická venuše. Řeč není o sošce vyrobené zhruba před 29 000 lety lovci mamutů, kterou za první republiky objevili členové týmu badatele Karla Absolona v Dolních Věstonicích u Mikulova. Tato soška měří na výšku zhruba deset centimetrů a nadále je v péči brněnského Moravského zemského muzea.

To nová venuše je obr a je z trávy.

Prohlédnout si ji lze při vyhlídkovém letu balónem. Prý ten pohled stojí za to.

Venuši z trávy vytvořili ochranáři při údržbě luk v Pálavě. Už dávno se na nich nehospodaří tak, že by se posekal celý prostor. Nově se využívá mozaiková seč. Že nevíte, co to je? To se prostě terén poseče jen tak napůl. V neposečené trávě najdou útočiště vzácní živočichové, včetně pestrobarevných motýlů, a to do doby, než se posečená oblast zase zazelená.

Na Pálavě si řekli, že i údržba luk může být legrace. Proto vytvořili travní Věstonickou venuši. Jak se jim to povedlo, to posuďte sami.

Vědět byste ale měli to, že mozaiková seč se využívá i na zahradách, nebo při údržbě parků, protože pomáhá přírodě a díky ní vzniká méně zeleného odpadu. Už máte takto posekaný trávník i ve vašem městě či obci?

Bidýlka pro ptačí dravce v sadech Moravského krasu

Foto - Stromy pro Moravský kras

V Moravském krasu na Blanensku přibývá v nově vznikajících ovocných sadech posedů pro dravé ptáky, především pro káňata, sovy či sokoly. Jsou to takové podivné třímetrové tyče s bidýlkem nahoře. Vypadají trochu jako stožáry na antény, ale jejich účel je zcela jiný. Chrání nově vysázené stromky. „Dravci si nám sedají na nově vysázené stromky a lámou jejich tenké větvičky. Než se pak sazenice z něčeho takového vzpamatuje, trvá to i dva roky,“ řekl Zdeněk Spíšek z ochranné organizace Stromy pro Moravský kras. V uplynulých dnech nainstalovala v okolí Ostrova u Macochy, Sloupu nebo Veselice přibližně 30 těchto bidýlek.

Spíšek vysvětlil, že ptačí dravci rozhodně do krajiny patří a kvůli ulamování větvíček na sazenicích je rozhodně nelze považovat za škůdce. Těmto novým dřevinám totiž v podstatě pomáhají. V jejich okolí loví hlodavce, kteří především na podzim a v zimě okusují jejich kořínky. Aby bylo soužití bez potíží, je nutné budovat bidýlka, která ochrání sazenice do doby, než stromečky zesílí.

Tree house „U jezevce“

Foto - Lesy města Brna

Nachází se ve výšce zhruba čtyř metrů nad okolním terénem, jsou většinou určené pro čtyři osoby a výletníkům umožňují nasát jedinečnou atmosféru lesa.

Jde o stromové domy.

Společnost Lesy města Brna nabízí ubytování již ve čtyřech těchto neobvyklých objektech.

Ke každému je to z centra moravské metropole pár desítek minut jízdy autem. Každý tento tree house neboli stromový dům je po stavební stránce unikát. Návštěvníkům prý posezení na terasách těchto domečků pomáhá uvědomit si, nakolik je jedinečná příroda kolem.

Stromové domy v brněnských lesích jako oázy zeleného klidu

Terasy neslouží jen k posezení, ale také k pozorování lesní zvěř. Domy nabízejí pohodlné postele k přenocování. Jsou ale bez vody a elektřiny. K dispozici má každý návštěvník jen lavór a džbán s vodou na umytí, baterky a suchý záchod. Lze spát i v hamace pod domem a nedaleko něj si upéct špekáčky.

Zajímavosti z přírody pro Vás
připravil redaktor
Vladimír Klepáč.

Vinnetou, bizoni a bezezbytkové využití odpadů

Vladimír Klepáč

Stanislav Obruča z brněnské techniky se zabývá tematikou využití odpadů.

Foto: VUT.

V posledních deseti letech se o odpadech začalo uvažovat jako o relevantním surovinovém zdroji a současně jako o předmětu seriózního výzkumu. Jeden z těchto vědeckých projektů nyní připravují odborníci Fakulty chemické brněnského Vysokého učení technického (VUT) s kolegy z Českého vysokého učení technického a z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. Inspirací jsou jim Indiáni z amerických prérií, které čtenáři dobře znají z legendárních příběhů Karla Maye o náčelníkovi Apačů Vinnetouovi a jeho bílém bratrovi Old Shatterhandovi.

Jde o to, že Indiáni byli schopni zpracovat u uloveného bizona vše tak, aby se nic nevyhodilo; maso se snědlo, kůže šla na výrobu stanů či oděvů, slachy na tětiny do luků, rohy a kopyta na výrobu lepidla, žaludek sloužil jako vědro.

Vinnetou (trikový jezdec Michal Bednář) a Old Shatterhand (herec Martin Veselý).

Foto: Westernové městečko Boskovice.

Ne, že by chtěli vědci spolu napsat pokračování Vinnetoua. Jejich cílem bude zhodnocení toho, zda odpad nelze využít ještě lépe, v nadsázce řečeno „do posledního bizoního chlupu“. Výzkumníky spojuje myšlenka, že společnost z mnoha důvodů potřebuje najít alternativu k tradičním neobnovitelným primárním surovinám jako je ropa, zemní plyn nebo třeba písek či vápenec. Zdroje je nutné hledat jinde a toho, čeho je dost a je stále k dispozici, jsou odpady.

„Každá civilizace dospěje do bodu, kdy vyčerpá své zdroje a musí s nimi začít pracovat mnohem lépe. Doba, kdy jsme mohli 60 procent suroviny zahodit jako odpad, asi končí. Mám rád knihy Karla Maye, a tam, když zabili bizona, tak ho zpracovali celého. Nemohli půlku vyhodit, protože se jim zrovna nehodil. I my se dostáváme do této fáze, kdy budeme muset mnohem lépe hospodařit se zdroji, které máme. Vygenerovat odpad je ve skutečnosti velmi drahá věc,“ vysvětluje motivaci vědců k připravovanému výzkumu Stanislav Obruča z VUT.

WESTERNOVÉ MĚSTEČKO BOSKOVICE leží pouhých 36 km severně od Brna. Vybudované bylo v opuštěné pískovcovém lomu v roce 1994. Navštívilo jej více jak milion návštěvníků. Autentické prostředí Divokého západu zcela pohltí všechny malé i velké návštěvníky. Celodenní program nabízí spoustu zábavy nejen pro rodiny s dětmi, školní výlety a firemní akce.

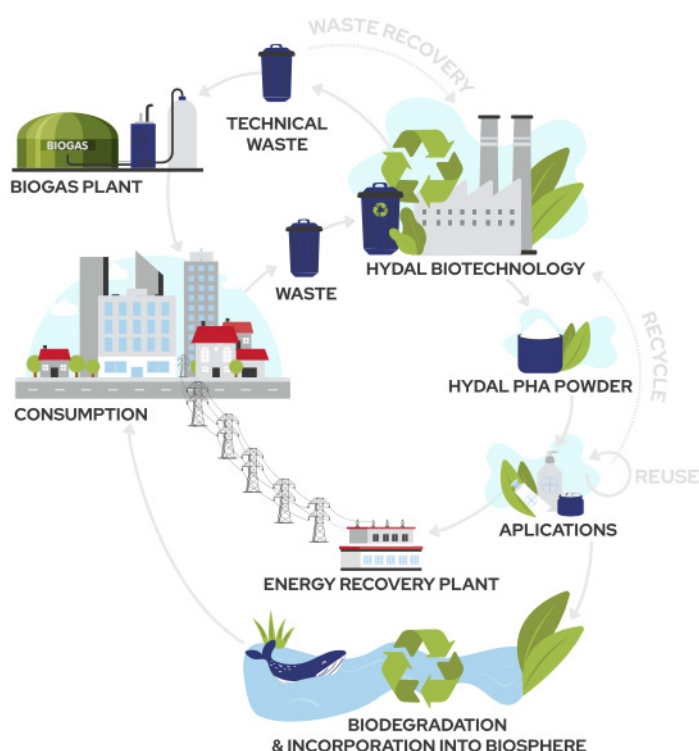
Chytrá řešení již vznikají. Například tým Ivany Márové z brněnské techniky již vyvinul úspěšnou biotechnologii Hydal, která spočívá ve využití odpadního fritovacího oleje pro výživu bakterií. Ty pak vytvářejí surovinu pro bioplast. Další významnou výzkumnou oblastí je anorganická stavební chemie, tedy využití popílku ze spaloven pro různé stavební aplikace.

Vznikající projekt, zaměřený na hledání nových cest využití odpadů, sice teprve prochází schvalovacím řízením a jeho autoři musí čekat až do konce roku na to, zda na něj v grantové soutěži získají finance, již nyní je ale jasné, že by jejich výzkum měl být přelomový. Měl by být cestou k tomu, aby jednou vznikalo co nejméně odpadu, ideálně žádný. Prvním krokem je ale naučit veřejnost třdit odpad, o což se snaží zástupci mnoha institucí i v Česku.

„V plánu je prozkoumat různé scénáře, ověřit jejich různé možnosti a zhodnotit, které z nich jsou nejlepší, a to i s ohledem na fungování v reálném technickém a ekonomickém kontextu,“ doplnil Obruča. Vysvětlil, že do projektu bude nutné zapojit odborníky z mnoha oborů.

„Ve skutečnosti žádné vědecké obory nejsou. Existuje jen příroda, kterou jsme si rozdělili, protože vše je tak komplexní, že ji jedna lidská mysl nedokáže obsáhnout. Bohužel z oborů se někdy stávají zákopy, kde jsou vědci přesvědčení o nadřazenosti právě toho svého oboru a o své jediné pravdě. Z toho důvodu je klíčové, aby byl výzkum multioborový. Realita je vždy složitější, jeden člověk nebo obor ji nedokáže zcela pojmut a nabídnout fungující řešení složitých problémů,“ dodal výzkumník.

BIOTECHNOLOGIE HYDAL

Technologie PureCycle; „molekulární pračka“ na plasty

Zdeňka Palkovičová

Když výzkumníci ze společnosti Procter & Gamble představili počátkem letošního roku na Světovém ekonomickém fóru ve švýcarském Davosu technologii PureCycle, ohromili tím mnoho vědců i odborníků zabývajících se recyklací plastů.

 PURECYCLE

Dokáže totiž jako mávnutím kouzelného proutku odstranit vleklé problémy, s nimiž se při recyklaci plastů roky potýkají.

Jde o to nejen přetavit je ve zcela nové produkty, a ty následně vrátit na trh, ale zároveň při tomto zpracování z nich dostat i veškeré nečistoty, pachy či barvy.

Dosud to byl problém.

Řešením je inovativní technologie PureCycle. Funguje jako „molekulární pračka“. Velmi zjednodušeně řečeno plasty vypere tak, že po recyklaci jsou dokonale čisté a tím připravené pro další a zcela bezproblémové použití. Důležité je to především pro potravinářství, zemědělství, ale také například pro kosmetický průmysl, v němž podniká Procter & Gamble.

Čištění plastů mělo při recyklaci po dlouhá desetiletí podobu mechanického odstranění všech nečistot. To ale rozhodně nestačí. I přes veškerou snahu o co nejdokonalější vyčištění plastů recykláty zapáchají, jejich zabarvení je ve srovnání s původním mdlé a svým složením recykláty ztrácejí na kvalitě.

Zrecyklované plasty zatím nabízejí jen omezenou paletu barev a nejsou schopny poskytnout spolehlivý výkon bez zápachu. Ani jejich kvalita není tak dobrá, jakou nabízí takzvaný panenský plast. Právě to vadilo vývojářům z Procter & Gamble.

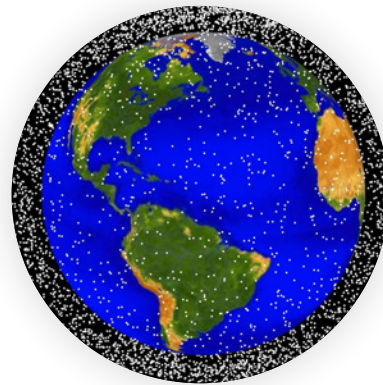
Využitím technologie PureCycle již nevzniká méně kvalitní recyklovaný plast šedé barvy, ale plast velmi podobný čerstvě vyrobenému poprvé vyrobenému plasty. Technologie PureCycle tedy mění recyklovaný plast na ultračistou recyklovatelnou pryskyřici připravenou k dalšímu, a hlavně neomezenému použití. U nové metody čištění plastů se také spotřebuje méně elektrické energie než při výrobě zcela nových plastů. Už v roce 2024 by se měla začít tato technologie využívat ve výrobě v Belgii, konkrétně ve Flandrech. Právě Flandry jsou pro globální inovace společnosti Procter & Gamble významným regionem.

Pokud by vás zajímalo, která značka spadající do portoflia známé společnosti Procter & Gamble PureCycle již nyní používá, je to například víčko šamponů Head & Shoulders nebo držák dámského holítko Gillette Venus. Jistě těchto produktů bude brzy přibývat.

Technologicky je tedy lidstvo díky PureCycle zase o kousíček dál. Ukazuje i další věc, a to že se třídění plastů, které momentálně doslova zamořují oceány a přírodu, rozhodně vyplatí.

Pomoci může každý, a to tříděním odpadu a vyhazováním plastů do k tomu určených žlutých kontejnerů. Patří mezi ně fólie, sáčky, plastové tašky, sešlápnuté PET lahve, obaly od pracích, čistících a kosmetických přípravků, kelímky od jogurtů a mléčných výrobků, nebo třeba balící fólie od spotřebního zboží.

Vytríděno ze světa...

Řím čelí záplavě kryš

Pomoc slavného Krysaře potřebuje akutně Řím. Věčné město, do něhož míří zástupy turistů z celého světa, totiž čelí záplavám kryš. Paradoxně nejvíce jich je u legendárního Kolosea, historické arény, v níž kdysi soupeřili gladiátoři a kam se jde podívat snad každý návštěvník Říma. Problém spočívá v hromadách odpadků, informovala na svém webu agentura Reuters.

Město podle ní zahájilo koncem srpna velký úklid ulic. Přiměli jej k tomu turisté, kteří si vyfotografovali krysy pobíhající po veřejném prostranství a jejich snímky zveřejnili na sociálních sítích. Podle hrubých odhadů žije v Římě, přesněji řečeno v kanalizaci pod ním, přes sedm milionů kryš.

Na každého Římana tak statisticky připadá 2,5 krysy. Italská metropole zareagovala na problém úklidem odpadů, nyní se chystá na hubení hlodavců.

Úklid na oběžné dráze Země

S odpadem nebojuje jen Země, ale i zahlcena jím je i její oběžná dráha. Jde o nejrůznější zbytky po satelitech. Je jich tak moc, že vesmírný úklid již nelze odkládat. Evropa proto od roku 2026 zahájí misi na sbírání vesmírného odpadu. Postará se o to společnost ClearSpace, přičemž s tímto technicky náročným projektem pomůže brněnská společnost G.L. Electronic.

Na oběžné dráze Země se nachází více než 1036500 objektů o velikosti větší než centimetr, které mohou poškodit funkční stroje. Jde o neaktivní družice, horní stupně nosných raket či další vyřazené kousky, které tam zůstaly po rozdělení rakety a družice. Tyto kusy smetl se pohybují rychlostí desítek tisíc kilometrů za hodinu a mohou se srazit s aktivními družicemi či raketami, které jim stojí v cestě. Nejúčinnější je odstranit z vesmíru velké kusy trosk.

Úklidová mise byla schválena Evropskou vesmírnou agenturou v listopadu 2019 s tím, že k tomu byl vybrán švýcarský start-up ClearSpace. Projekt vyvrcholí v roce 2026, kdy ClearSpace vypustí svou první družici. Ta se přiblíží k nefunkčnímu družicovému adaptéru Vespa, který v roce 2013 na orbitu zanechala nosná raketa ESY, Vega. Tento adaptér pak experimentální čtyřramenný robot zachytí a stáhne do atmosféry, kde spolu shoří.

Britové čelí novému druhu odpadu – e-cigaretám

Elektronické cigarety se stávají stále problémem pro Velkou Británii. Nezisťková organizace Material Focus na svém webu uvedla, že v zemi končí každý týden kolem pěti milionů elektronických cigaret, což je čtyřikrát více než loni. Potíž je v tom, že jen 17 procent jejich uživatelů vyhazuje plastové cigarety do správných košů. Neukáznění kuřáci tak v podstatě působí nemalé ekologické škody. Baterie lze odevzdat na místě jejich nákupu, lze je zanechat do sběrného dvora nebo do červených popelnic, které jsou určeny na elektronický odpad. Většina Britů je ale hází do směsného odpadu. Jedno procento tamních kuřáků je splachuje do WC.

Zpravodajský web BBC upozornil, že lithiové baterie u cigaret mohou způsobit požár v popelářských vozech nebo na skládkách. Podle organizace Material Focus nejde o žádnou legraci, protože vyhozených baterií je obrovské množství. Lithium obsažené v e-cigaretách v Británii by údajně každý rok postačovalo k výrobě 5000 baterií do elektromobilů.

Vytříděno z domova

Přerov ochrání před skládkami fotopasti

Radnice v Přerově nově využije v boji s lidmi, kteří v okolí města tvoří černé skládky s odpadem, fotopasti. Snahou je dopadnout tyto pachatele přímo při činu a za znečišťování přírody je přísně pokutovat.

Městu s nimi už došla trpělivost.

Není divu, vždyť ročně městské technické služby zaplatí za likvidaci černých skládek dva miliony korun. V Přerově jsou přitom hned dva sběrné dvory, kam lze odpad všeho druhu bez problémů odvézt. Přesto je likvidování černých skládek v okolí Přerova v podstatě na denním pořádku.

Problémy jsou u zahrádkářských kolonií a chatových oblastí.

Město se pokoušelo o osvětu.

Upozorňování na to, že zakládání skládek ničí přírodu a je nezákonné, ale nezabralo. Proto je další možností využití fotopastí. Občanům hrozí za vytvoření černé skládky ve správním řízení pokuta až 50 000 korun, firmám hrozí pokuta až do výše deseti milionů korun.

Pražané mohou hodnotit kontejnery na tříděný odpad

Webová aplikace **Moje Praha – Odpady** nabízí uživatelům mnoho užitečných informací k třídění odpadu v Praze. Kromě vyhledání nejbližšího místa na tříděný odpad či svozových dnů, je nově možné, každé kontejnerové stanoviště ohodnotit, poslat městu pochvalu či podnět ke zlepšení jeho stavu.

Pro Prahu vyvíjí tyto webové stránky městská společnost Operátor ICT. K mobilní aplikaci Moje Praha vznikla nová microsite, která je dostupná na adrese odpady.mojepraha.eu

Jak z odkazu vyplývá, zaměřuje se zatím pouze na odpady ve městě.

„Chceme zpřístupnit informace o odpadech bez nutnosti mít aplikaci v telefonu. V rámci projektu RFID čipy v odpadových nádobách, který aktuálně probíhá ve třech městských částech, byly na některých nádobách nalepeny štítky s QR kódem. Po jeho načtení telefonem budete přesměrováni na novou webovou aplikaci. Do budoucna chceme takovéto štítky na nádobách po celé Praze,“ uvedla náměstkyně primátora pro životní prostředí Jana Komrsková.

Česká Třebová sníží frekvenci svozu odpadu

Cest vedoucích k většímu třídění odpadu a snižování množství odpadků na skládkách a spalovnách je více.

Například Česká Třebová na Orlicko-ústecku zavede v dalších čtyřech lokalitách města nižší frekvenci svozu odpadu. Popelnice tam tedy nově bude svozová firma vysypávat jednou za dva týdny, a nikoli jednou týdně jako dosud. Město chce tak lidi motivovat k tomu, aby více třídili. V ostatních lokalitách města čtrnáctidenní frekvence vyvážení opadu funguje již rok. Změna se týká lokalit Lhotka, Trávník, Křib a Borek.

Na druhé straně město rozšířilo veřejná hnízda kontejnerů na tříděný odpad, a to zejména u bytových domů a na sídlištích.

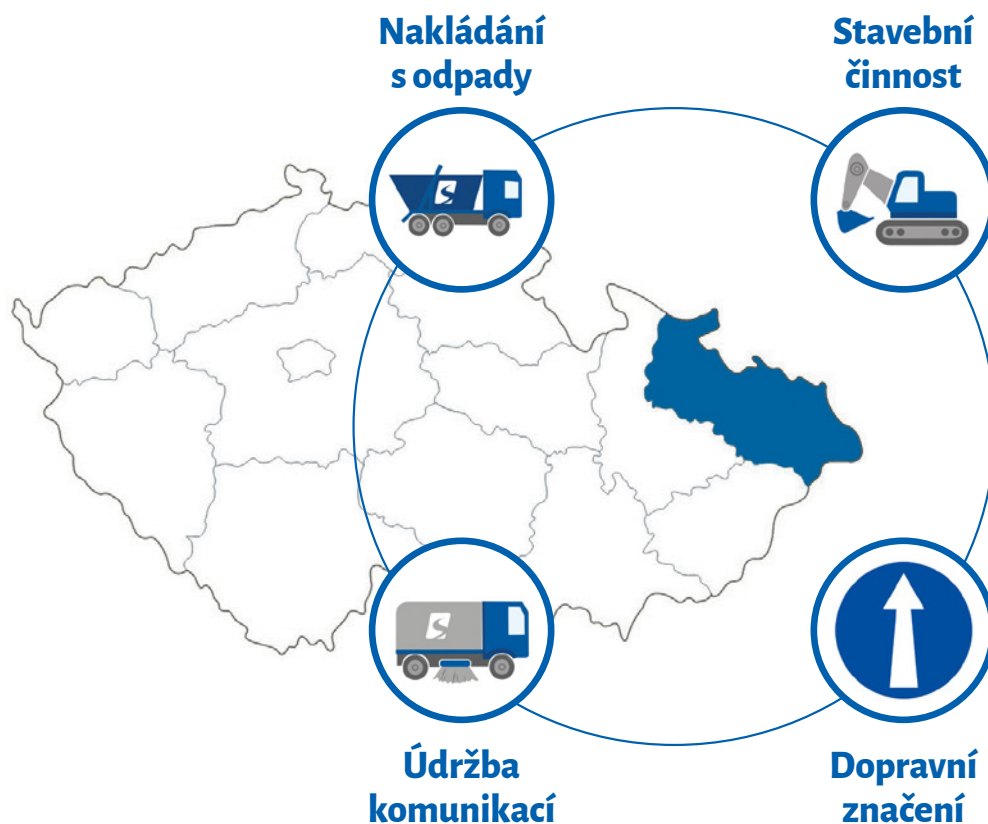
Jinými slovy dává lidem větší možnost třídít.

Nyní je v České Třebové již okolo stovky hnízd na tříděný odpad. Ze statistik radnice vyplývá, že problémy jsou hlavně na sídlištích, kde je velké množství nevytříděného směsného komunálního odpadu.

Více než polovinu by bylo možné ještě vytřídít!

jsme poskytovateli komplexních služeb
v rámci celého Moravskoslezského kraje

Členové skupiny

www.smolo.cz

SMOLO a.s.	IČ 040 86 406	pronájem komerčních prostor
SMOLO CZ, s.r.o.	IČ 253 55 996	nakládání s odpady, údržba komunikací a dopravní značení
SMOLO HB s.r.o.	IČ 258 34 061	skládka odpadů
SMOLO Recycling s.r.o.	IČ 046 06 884	stavební činnost

Součástí skupiny SMOLO jsou také:

IPS Třinec, a.s.
Frýdecká 225,
739 61 Třinec
tel: +420 558 999 701
info@ips-trinec.cz

MATERIÁLOVÝ A METALURGICKÝ VÝZKUM, s.r.o.
ul. Pohraniční 693/31,
703 00 Ostrava-Vítkovice
Tel.: +420 595 952 390, 595 956 029

Do domova seniorů za zábavou i poznáním

Vladimír Klepáč

Udělat si krásný den plný zábavy, a ještě přitom poznat kus vlastní historie lze bez problémů i v domově pro seniory. Nevěříte? Vypadá to sice až trochu neuvěřitelně, ale v případě domova v Sokolnicích na Brněnsku, který sídlí v tamním barokním zámku, je to realita. Zástupy lidí míří vždy v září do parku na oblíbené Mezigenerační dny. Jde o společný projekt Domova pro seniory Sokolnice, sdružení Acaballado, který se koná s podporou společnosti BC Logia.

Diváci všeho věku se při něm seznamují s událostmi spojenými s druhou světovou válkou. Pro obyvatele domova je to rozptýlení a radost současně, protože si bohatého programu, jehož součástí jsou i bitevní scény nebo multi-mediální show, užívají se svými dětmi či vnoučaty, kteří za nimi zavítají na návštěvu. Mezigenerační dny ale podle pořadatelů jasným příkladem toho, že i areály domovů seniorů mohou být kulturními centry, v nichž se všichni dobře baví.

O sokolnickém domově jsme si povídali s jeho ředitelem Petrem Nováčkem...

Představte nám domov...

Poskytujeme dva druhy služeb. Jednou naší částí je Domov pro seniory, v němž žije 21 klientů a Domov se zvláštním režimem, ve kterém je 127 klientů. Zahájení činnosti našeho domova se datuje k 12. srpnu 1942, kdy hrabě Vladimír III. Mittrowský poskytl ubytování běžencům vysídleným z pohraničí, tedy ze Sudet. Někteří z těchto lidí se po válce neměli kam vrátit, a tak zůstali v zámku. O ně se staraly jeptišky několika řádů, posléze převzal úlohu pečujících zdravotnický personál. Naš domov tedy funguje již 81 let. Díky vysokému standardu poskytovaných služeb je o umístění v našem domově velký zájem.

Jaké služby poskytujete?

Poskytujeme veškeré základní služby vyplývající ze zákona o sociálních službách, tedy v první řadě ubytování, stravu a hygienu... Ale snažíme se zachovat u každého klienta jeho

schopnosti sebeobsluhy a pokud to je možné i rozvíjet se v různých jiných aktivizačních činnostech. Jednou z hlavních činností je myšlení a udržení paměti, neboť valná většina klientů je zde s poruchami stařecké paměti a Alzheimerovou chorobou.

Asi jste kvůli tomu poněkud v ústraní veškerého dění?

Naopak, náš domov je plně otevřeným zařízením, tedy do areálu může vstoupit každý člověk. Naší snahou je zabránit vylučování našich klientů z běžného života. I přes svá omezení do společnosti prostě patří. Tomu jdeme naproti právě různými integračními akcemi a jednou z nich jsou, mimo jiné, i Mezigenerační dny. Ty právě pomáhají setkání všech generací přímo v domově, což je velice důležité nejen pro naše klienty, ale i pro mladé generace ke získání potřebného citu a povědomí nutnosti pomáhat i těm druhým, setkávat se se svými předky, pomáhat jim na sklonku jejich života.

Organizačně to musí být náročné...

S několika akcemi nám velmi aktivně pomáhá i několik spřátelených firem a organizací. Jednou z nich BC Logia, a sdružení Acaballado v čele s Ivanem Vystrčilem, který na jedné straně vede firmu a na straně druhé je i tvůrcem scénáře celého programu. Bez takovýchto lidí a firem bychom nebyli schopni v této oblasti téměř nic dělat, a to nejen z finančního hlediska, ale hlavně také z hlediska organizace a příprav. Za to vše a všem jim patří veliké poděkování.

Jako člověk, který s dříve narozenými pracuje a zná jejich příběhy, jaké vysvědčení byste nám coby společnosti vystavil v oblasti péče, ale chování se k seniorům?

Je to opravdu velké téma na poměrně náročnou diskusi. Víte,

je mnoho rodin, co se snaží postarat o své předky, ale bohužel je i mnoho takových, co zde odloží rodiče a přijdou jednou za měsíc, a to je velice, velice smutné. Tolik k přístupu lidí k seniorům.

A co stát? Jeho vedení se snaží vytvářet podmínky k tomu, aby byli v domácí péči co nejdéle. Rozumím tomu z hlediska ekonomického, ale osobně nejsem přesvědčený o tom, že je tento systém nejlepší. Ale to je na úplně jiný rozhovor.

Celkově lze říci, že je poskytovaná péče v domovech je u nás v České republice na poměrně vysoké úrovni, a to je moc dobře, protože dříve narození si tuto kvalitní péči rozhodně zaslouží.

SOKOLNICE 1945: válka očima sestřičky Ingeborg

Do scén letošního Mezigeneračního dne, nazvaného Sokolnice 1945, se v sobotu 21. 9. zapojilo sto nadšenců v dobových vojenských uniformách a kostýmech. Milovníkům historie nabídli hned dvě bitvy. První, která se konala po poledni, ukázala žhavé pohraničí na jihu Moravy, které muselo být po Mnichovské zradě z roku 1938 Československem vyklizeno. Druhá – večerní, pojatá jako multimediální show, nabídla pohled na osvobozování regionu.

Hlavní zajímavostí bylo to, že scény nabídly netradiční pohled na tyto události, a to pohled německy mluvící obyvatelky Moravy. Dějinné události totiž vyprávěla smyšlená postava mladé zdravotní sestry z Modřic na Brněnsku Ingeborg Baumannová. To ale v žádném případě neznamená, že by tvůrci projektu chtěli jakkoli obhajovat postup nacistů.

„Při pohledu na scénu mohli diváci prožít příběh této dívky, u níž osud a doba způsobily, že se ocitla na straně zla, i když celým svým vědomím a svědomím byla přesvědčena o tom, že vlastně koná dobro. Je to obrovský paradox, s nímž se dodnes setkáváme ve všech válečných konfliktech,“ řekl tvůrce scénáře Ivan Vystrčil ze společnosti Acaballado.

Skutečnou dobovou osobností, kterou nadšenci připomněli, byl velitel 24. pancéřového sboru německého wehrmachtu, generálporučík Hans Källener. Když 18. dubna 1945 u Telnice kontroloval, zda jsou německé tanky řádně zamaskovány, zjistil závažné nedostatky. Když osádce jednoho z tanků svým jezdeckým bičíkem vysvětloval, jak správně tank zamaskovat, explodovala vedle něj bomba shozená z letadla. Zemřel v sokolnickém lazaretu.

Pionýři v chytrém svozu

Tomáš Ondraszek
jednatel SMOLO CZ

Mezi společnostmi, které začaly jako první zavádět chytré systémy svozu, je třinecká skupina SMOLO. Na změnu se zdejší odpadáři připravovali již od roku 2020 a v roce 2021 začali do svozových vozů postupně implementovat vážicí a čtecí systémy.

Čipování odpadových nádob probíhá přímo v terénu.

Ruční pasportizace, kdy se obchůzkou a ručním nahráním do systému nádoba spáruje s konkrétní adresou.

„Prvním městem, kde jsme začali s pilotním vážením obsahu nádob ve vytipovaných lokalitách, bylo Statutární město Třinec. Zdejší samospráva klade důraz na zavádění smart technologií a velice nám v argumentaci pomohly výsledky ručního třídění komunálního odpadu. Zástupci radnice sami viděli, jak velká část objemu neměla v nádobě na směsný komunální odpad co dělat. Městu jsme navrhli řešení ušité na míru, v tomto případě kromě vážení popelnic také separátní svoz gastrozbytků ze sídlišť a centrální části města,“ říká jednatel společnosti SMOLO CZ Tomáš Ondraszek.

Po hutnickém městě přešly na systém evidence nádob i obce, např. Dolní Tošanovice, Chotěbuz, dále Vendryně a po nich se začaly přidávat i další.

Aktuálně má SMOLO očipovaných 4320 nádob v 8 obcích a další samosprávy projeví o systém zájem.

Například v obci Chotěbuzi proškolení zaměstnanci SMOLO během pěti dnů očipovali 908 nádob na separovaný a komunální odpad. To je v průměru 180 očipovaných popelnic denně.

Snaha o zlepšení ekonomiky odpadového hospodářství a ochrany životního prostředí není možná bez efektivního řízení svozu odpadů. „V případě, že chtějí obce zavést motivační systémy pro občany, kteří zodpovědně třídí a tím minimalizují množství směsného odpadu, je potřeba mít přehled o skutečných hodnotách za jednotlivé domácnosti. Jednou z možností je evidence výsypů a vážení nádob,“ říká Ondraszek a dodává, že zavedení chytrého systému se neobejde bez zásadních investic do softwarového a hardwarového řešení. „Všechny tyto náklady na sebe bere naše firma. Samosprávy pak mohou usilovat o dotaci na nádoby na separovaný odpad, tím přispívají k zefektivnění motivačního systému na své straně,“ doplňuje.

SMOLO CZ vybavuje svozovou techniku snímacím zařízením a vážním systémem. Při vyklopení obsahu popelnice dovnitř vozidla se načte unikátní kód z nádoby, který váha spojí s číslem popisným nemovitosti. Díky tomu lze jednoduše sledovat přesnou dobu vyprázdnění, četnost výsypů i váhu odpadu. Systém pomáhá optimalizovat svozové trasy podle četnosti a typu svozu. Díky hardwarovému vybavení kabiny je možné přes terminál on-line komunikovat s dispečinkem a v systému zaznamenat důvody nevyvezení nádob.

Zástupci obcí v zařízení na energetické využití odpadu SAKO BRNO.

Systém dále sám eviduje i nádoby, které nejsou na seznamu. Další nespornou výhodou je, že systém může řidiče navigovat.

Podrobná data slouží samosprávám nejen k zákonem požadované evidenci, současně také motivuje občany ke snižování množství směsného komunálního odpadu a k většímu třídění – v přehledech se projeví, kdo třídí a kdo produkuje velké množství směsného odpadu.

Ondraszek zdůraznil, že SMOLO CZ, na rozdíl od jiných firem, nakupuje technologie a čipy napřímo od polského výrobce, který patří mezi evropské špičky v oboru a vyvinul své vlastní hardware. Bez dalších prostředníků se systém zlevňuje.

SMOLO CZ kromě svého primárního poslání pomáhá s odpadovým poradenstvím obcím a zároveň edukuje veřejnost i zástupce samospráv. Starostům prezentuje vlastní nebo nasmlouvaná koncová zařízení. Jedobré, když mohou navštívit zařízení na zpracování odpadu, seznámí se s novými technologiemi a plány.

Na programu exkurzí je také prezentace společnosti BC Logia. Naposledy vedoucí projektu Radek Kapoun představil softwarové nadstavby, a to portál obce EvidentX, který umožňuje vést kompletní odpadový systém obce a portál občana MotivátorX. Starostové měli k tomuto tématu řadu konkrétních dotazů.

Do konce letošního roku chceme tyto systémy společnosti BC Logia zavést u zapojených obcí. Samosprávy díky tomu získají detailní přehled o třídění, nádobách, poplatnících, svozech, dále details o produkci odpadů na každém čísle popisném. To jsou konkrétní nástroje, které umožní predikovat vývoj odpadového hospodářství. Věřím, že zavedení těchto nástrojů pomůže obcím zefektivnit odpadové hospodářství a umožní splnění třídících cílů, které jsou na ně kladeny s účinností nového zákona o odpadech. Tomáš Ondraszek, jednatel SMOLO CZ.

Součástí zavedení chytrého svozu je plné proškolení dispečerů výrobcem.

Na nový systém vždy připravujeme i osádky svozových vozů.

Brno má nový sběrný dvůr. A je větší než všechny ostatní...

Michal Kačírek

Začátkem srpna otevřela městská společnost SAKO Brno velkokapacitní sběrný dvůr na Jedovnické 4. Tvrdí o něm, že je jedním z největších na Moravě. O tom, v čem je tento nový sběrný dvůr výjimečný a co jeho provoz městu přinese, jsme si povídali s Ing. Daniele Stružem, místopředsedou představenstva městské odpadové společnosti SAKO Brno.

Kolik sběrných dvorů se v Brně nyní nachází?

Síť sběrných dvorů je v Brně velmi hustá, v rámci republiky patří k nejpropracovanějším, co se dostupnosti i vybavení týče. Aktuálně jich SAKO Brno provozuje 35, což je mezi velkými městy republiky unikátní. Snažíme se, aby docházková vzdálenost pro obyvatele města byla co nejmenší a aby každý den v týdnu byl v příjemné dojezdové vzdálenosti k dispozici alespoň jeden sběrný dvůr. Proto jich má hned několik také nedělní provoz.

Čím se nový sběrný dvůr liší od těch předešlých?

Výjimečný je v mnoha ohledech. S manipulační plochou skoro tři čtvrtě hektaru jde opravdu o jeden z největších dvorů republiky. Dimenzovali jsme jej na přibližně 15 tisíc tun odpadu ročně, je v něm střeptiště pro celé Brno, zpětný odběr elektrozařízení či pneumatik. Lze v něm odevzdat více než 400 druhů odpadu včetně odpadů nebezpečných, stavebních, bere prakticky veškerý odpad z podnikání. A je tak veliký, že do něho pohodlně můžete vjet i nákladákem.

Zmínili jste odpad z podnikání. Pro koho je sběrný dvůr určený?

Sběrný dvůr na Jedovnické 4 je otevřený všem. Jak podnikatelům, tak veřejnosti. Pro obyvatele Brna jsou služby zdarma, a to včetně zpětného odběru velkých spotřebičů a pneumatik. Najdou zde také další brněnský Re-Use point, do něhož lze odložit funkční věci, které vy třeba již nepotřebujete, ale za symbolický poplatek si je koupí někdo, komu ještě poslouží a udělají radost. Prostředky získané z prodeje pak putují na výstavbu a udržování květinové výsadby ve městě.

A podnikatelé?

Jsem přesvědčen, že zejména podnikatelé ocení rozšířenou pracovní dobu dvora. Sběrný dvůr na Jedovnické 4 najdou otevřený každý den. V pracovní dny od sedmé do osmnácté hodiny a o víkendu od devíti do sedmnácti hodin, takže odpad mohou odvézt i mimo svoji obvyklou pracovní dobu. Firemním zákazníkům je v areálu na Jedovnické k dispozici proškolená obsluha, která pomůže s administrativou. Dlužno dodat, že i pro veřejnost má tento dvůr velmi přívětivou

otevírací dobu, každý den do šesti a o víkendu do páté hodiny odpolední, s hodinovou přestávkou na oběd. Podrobněji to máme pro občany i podnikatele uvedeno na webu.

Pro Sběrný dvůr na Jedovnické jste dokonce založili webovou stránku...

Svým rozsahem činností si Sběrný dvůr na Jedovnické speciální web zaslouží. Zprovoznil jsme velice jednoduché stránky www.sberny-dvur-brno.cz, aby si podnikatelé mohli předchystat zákonné dokumenty, ukládané legislativou, čímž se výrazně urychlí samotný proces předávání odpadů. Stránky taktéž umožní uzavření objednávky na svoz odpadu elektronicky. Občanům pak stránky připomenou, které odpady na sběrný dvůr patří a jakým způsobem se odpad na sběrných dvorech odevzdává.

Co stálo za myšlenkou zřídit mezi areálem ZEVO a třídící linky velkokapacitní sběrný dvůr?

Prostřednictvím městské společnosti SAKO Brno má naše metropole k dispozici moderní a výkonné zařízení, v němž se spalitelný odpad mění v teplo a elektřinu. Spolu s tím provozuje také automatickou třídící linku, kde zpracovává tříděný odpad jako např. papír, plasty, polystyren, plechovky či konzervy. Dlouho nám k tomu scházel dostatečný a dostatečně vybavený prostor, v němž by bylo možné odpad shromažďovat, dotřídňovat a dále ekologicky zpracovávat. Dvůr přesně na tomto místě má logiku a opodstatnění, protože odpad, který sem přijde k recyklaci či k energetickému využití, se už nebude nikam převážet, ale rovnou se s ním bude dále v místě pracovat.

Jak jsme konstatovali již při jeho otevření: městu bude přinášet nemalé úspory v logistice a v ekologii. Brněnskému odpadovému hospodářství dává Sběrný dvůr na Jedovnické ještě hlubší smysl.

Sázet stromy je dobré, ale...

Anna Poledňáková, Nadace Partnerství
(autorka je vedoucí iniciativy Sážíme budoucnost)

Se sázením stromů se v posledních letech roztrhl pytel. Emotivní videa, kde lidé společně sází, prožívají radost ze smysluplné práce, stejně jako dramatické záběry holin po kůrovci na nás vyskakují ze všech stran. Je ale potřeba sázet stromy? A pokud ano, tak kde?

Nejdřív zvažujte, poté sázejte...

Sázení v lese je obecně bohubilá činnost, zejména když se chcete zapojit jako dobrovolník, strávit nějaký čas na čerstvém vzduchu, manuálně se odreagovat a pokochat se viditelným výsledkem své práce. Pokud ale přemýšlíte, že byste výsadby v lesích podpořili finančně, měli byste zvážit následující.

1) Obnova lesa je zákonnou povinností vlastníka. S výjimkou národních parků apod. se znovu vysazují hospodářské produkční lesy, asi z 55 procent státní. Vlastníci v nich dlouhodobě hospodařili s orientací na zisk a jsou zodpovědní za rozsah smrkových monokultur, které se staly jednou z příčin kůrovcové katastrofy. Nyní se obracejí na stát a daňové poplatníky, aby jim škody pomohli sanovat.

2) Umělé výsadby jsou nutné, ale někde je efektivnější nechat les obnovit přirozeným náletem nebo kombinací přirozené obnovy a dosadeb. Toto se v přístupu vlastníků lesa stále málo reflektuje.

3) Obnovu lesů výrazně dotuje stát. Investice jsou miliardové a vysazují se stovky milionů sazenic. V kontextu těchto velkých čísel je pomoc soukromých firem a jednotlivců zanedbatelná.

4) Ujímavost sazenic je limitována suchem, přemnoženou zvěří i holosečnými postupy, které neposkytují mladým stromkům stín, odstraňují organickou hmotu a ztěžují přirozenou obnovu lesa.

5) Při lesnickém pěstění musíme také počítat s tím, že teď se sází kobercově, ale v následujících letech bude docházet k probírce a z 10 vysazených stromků zůstane pro perspektivní les jeden maximálně dva stromy.

A co výsadby ve volné krajině?

Sázení stromů do volné krajiny má několik specifik. Vysazují se již vzrostlé stromy, které jsou výrazně dražší, na druhou stranu ale v místě výsadby plní mnohem dříve své ekosystémové funkce. Zasazené aleje, větrolamy a remízky mění tvář krajiny už v prvním roce. Pomáhají zachytávání a zasakování srážek, zabraňují větrné i vodní erozi půdy a snižují prašnost.

Jsou i přirozenou protihlukovou bariérou. Postupně se stávají oporou biodiverzity nejen viditelných druhů zvěře, ptáků a hmyzu, ale i půdních mikroorganismů, které pomáhají s obnovou úrodné půdy. Krom toho budují vztah lidí k místu i k sobě navzájem.

Výsadbou to nekončí

Je třeba si uvědomit, že výsadbou vše teprve začíná. O vysazené stromy ve volné krajině je potřeba řádně pečovat, a to po dobu až deseti let.

Náklady na pravidelnou zálivku, řez, přihnojování, nový nátěr, výměnu kůlů atp. se za tu dobu mohou vyšplhat až na 50 000 korun, což je suma, kterou si málokterá obec či spolek mohou dovolit.

Je to na vás! Každá z cest má svoji legitimitu a doporučujeme pečlivě zvážit všechny aspekty. Pokud ale chcete udělat něco konkrétního pro zlepšení stavu české krajiny, výsadba stromů je jednou z nejúčinnějších možností.

KARLOVO DESATERO O ČIPOVÁNÍ

1) ČIPOVÁNÍ NENÍ ŠPIONÁŽ

Nemají v tom prsty James Bond, tajné služby ani mimozemšťané. Čipování popelnic je běžný postup využívaný ve světě. Vede k tomu, že lidé více třídí odpad a šetří přírodu.

2) ČIPOVÁNÍ ZJIŠŤUJE MNOŽSTVÍ ODPADU

Přijel vůz na svoz odpadu. Těsně před tím, než je do něj popelnice vysypána, je automaticky zvážena a údaj o váze vyhazovaného odpadu je zapsán díky čipu do evidence.

3) ČIPOVÁNÍ DÁVÁ RADNICÍM PŘEHLED

Radnice díky čipům ví, kolik je v obci vyprodukováno odpadu. Na základě toho zajišťuje, aby bylo dost nádob na tříděný odpad, zajišťuje řádnou činnost sběrného dvora a pracuje s veřejností tak, aby více třídila odpad.

4) ČIPOVÁNÍ JE O SPRAVEDLIVÝCH POPLATCÍCH

Čipování pomáhá radnici stanovit spravedlivé poplatky za svoz odpadu tak, aby každá domácnost skutečně zaplatila to, co zaplatit má. Třídíte a produkujete málo odpadu – zaplatíte méně. Netřídíte – zaplatíte více :-).

5) ČIPOVÁNÍ NENIČÍ POPELNICI

Je to jen čip připevněný k nádobě a nálepka s QR kódem, nic víc. Ani v obchodě přeci čip neničí zboží, na němž je před prodejem připevněn.

6) ČIPOVÁNÍ NEPOŠKOZUJE ZDRAVÍ

Čipy nevysílají žádné tajemné mikrovlny, které mohou působit nemoci. Čip na popelnici je prostě jen běžný čip.

7) ČIPOVÁNÍ JE BOJEM S HORAMI ODPADU

Je nás stále více a spolu s tím narůstá množství odpadu, které lidstvo vyprodukuje. Jedinou cestou, jak tomu zamezit, je začít pořádně třídít odpad.

8) ČIPOVÁNÍ JE CESTA

Cílem České republiky i dalších zemí Evropské unie je snížit množství komunálního odpadu do roku 2030 o polovinu! Čipování k tomu pomůže.

9) ČIPOVÁNÍ JE O BUDOUCNOSTI

Díky čipování každý spravedlivě platí za svůj odpad co má, snižuje se množství odpadu na skládkách a ve spalovnách, protože se mnohem více třídí. Krajina je zelená a my se k přírodě chováme šetrněji. To jsou jasné cíle čipování.

10) ČIPOVÁNÍ JE MODERNÍ PROSTŘEDEK

Sečteno a podtrženo; zapomeňte na pověry, čipování popelnic vede k tomu, abychom dětem a vnukům jednoho dne předali matičku Zemi v mnohem lepším stavu, než je tomu nyní.

A ZA TUTO VIZI STOJÍ I ZA TO POŘÁDNĚ TŘÍDIT.

Vytříděno s BC LOGIA, a.s.
MAGAZÍN O ODPADECH A TŘÍDĚNÍ, EKOLOGIE,
NOVINKY ZE SVĚTA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.
Četnost vydávání: 4x ročně (nepravidelná).

Vydavatel: BC LOGIA, a.s., se sídlem Baarovo nábřeží 749/38,
614 00 Brno, IČ: 64505410, DIČ: CZ64505410.
Vydáno 15. 10. 2023 v Brně.
Registrace: ISSN 2788-2535. MK ČR E 24439.

www.bclogia.cz / www.vytridis-usetris.cz